

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
“ОКОЛНА СРЕДА 2014 – 2020 г.”

Европейски съюз
Европейски структурни
и инвестиционни
фондове

Главна дирекция “Оперативна програма околна среда”
ope@moew.government.bg

Одобрил:.....

Ръководител на УО на ОПОС

**ИНДИКАТИВЕН ПЛАН ЗА ОЦЕНКА НА
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА 2014-2020 Г.“**

11.05.2016 г.

Този документ е разработен във връзка с оперативна програма
“Околна среда 2014 – 2020 г.”, съ-финансирана от Европейския
фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд на ЕС.

Министерство
на околната среда и водите

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на съкращенията	3
1 Въведение	4
1.1. Същност на оценката в контекста на програмен период 2014-2020 г.	4
1.2. Правна рамка на оценката в програмен период 2014-2020 г.	4
1.3. Основни видове оценки в програмен период 2014-2020 г.	6
1.4. Обща информация за изготвянето на Плана за оценка на ОПОС 2014-2020 г.	7
2 Цели, обхват и координация на Плана за оценка	8
2.1. Основни цели на Плана за оценка на ОПОС 2014-2020 г.	8
2.2. Обхват на Плана за оценка на ОПОС 2014-2020 г.	10
2.3. Обосновка на фокуса на оценката по ОПОС	11
2.4. Координация по изпълнение на Плана за оценка на ОПОС	12
3 Рамка на оценката по ОПОС 2014-2020 г.	14
3.1. Обезпечаване функцията по планиране и провеждане на оценка на ОПОС	14
3.2. Описание на процеса на оценка по ОПОС 2014-2020 г. под ръководството на УО и функции на другите основни участници	18
3.2.1. Процедурен ред по ръководство и координация на оценката на ОПОС в УО	18
3.2.2. Функции на Комитета за наблюдение на ОПОС 2014-2020 г. в областта на оценката	21
3.2.3. Роля на външните независими оценители в процеса на оценка по ОПОС	22
3.2.4. Роля на Постоянната междуведомствена работна група за оценка на ЕСИФ 2014-2020 г.	23
3.2.5. Роля на Европейската комисия в процеса на оценка на ОПОС	23
3.3. Участие на партньорите в процеса на оценка на ОПОС	24
3.4. Външен източник на експертиза за провеждане на оценката на опос	24
3.5. Осигурен вътрешен капацитет на УО за управление на оценката	25
3.6. План за обучение на човешките ресурси в УО, ангажирани с оценката	25
3.7. Стратегия за използване и оповестяване на резултатите от оценката на ОПОС	27
3.8. Индикативен бюджет на оценката на ОПОС	31

3.9.	Индикативен времеви график за оценка на ОПОС _____	32
3.10.	Стратегия за осигуряване качеството на оценката на ОПОС _____	35
4	Индикативен списък на планираните оценки _____	38
4.1.	Основни методи за оценка _____	39
4.2.	Списък на планираните оценки на ОПОС 2014-2020 г. _____	40
4.2.1.	Оценка на ефективността и ефикасността на изпълнението на приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“ на ОПОС 2014-2020 г. _____	42
4.2.2.	Оценка на напредъка по изпълнението на приоритетни оси 1, 2, 3, 4 и 6 на ОПОС 2014-2020 г. _____	44
4.2.3.	Оценка на въздействието на ОПОС 2014 – 2020 и на приноса на подкрепата от ЕСИФ за постигането на специфичните цели по всеки приоритет на програмата _____	47

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ГД ОПОС	Главна дирекция „Оперативна програма „Околна среда“
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ИСУН 2020	Информационна система за управление и наблюдение за програмен период 2014-2020 г.
КН на ОПОС	Комитет за наблюдение на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“
КФ	Кохезионен фонд
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МС	Министерски съвет
НСИ	Национален статистически институт
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда 2014-2020 г.“
Отдел ПП	Отдел „Програмиране и планиране“
Регламент 1303/2013	РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1303/2013 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета
СП	Споразумение за партньорство
СУК	Системи за управление и контрол на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“
УО	Управляващ орган на Оперативна програма „Околна среда“
ЦКЗ	Централно координационно звено

1 | ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. СЪЩНОСТ НА ОЦЕНКАТА В КОНТЕКСТА НА ПРОГРАМЕН ПЕРИОД 2014-2020 Г.

Изпълнението на публичните интервенции, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) през програмен период 2014-2020 г. е насочено към подобряване на социално-икономическото развитие на държавите-членки на Европейския съюз (ЕС) и благосъстоянието на европейските граждани. Осигуряването на ефективно управление на оперативните програми, изпълнявани с финансовата подкрепа на ЕСИФ, както и проследяването на въздействието от изпълняваните интервенции за постигането на европейските цели за развитие съгласно Стратегията за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж „Европа 2020“ се обезпечават чрез постоянен мониторинг и провеждане на оценка в рамките на всяка отделна оперативна програма.

Същностно нов момент в ролята на оценката през програмен период 2014-2020 г. е поставянето на сериозен акцент върху необходимостта чрез нея да се обезпечи проследяването на ефективността, ефикасността и въздействието на интервенциите върху общественото развитие, благосъстоянието на населението, социално-икономическото развитие и околната среда. Докато през предходния програмен период 2007-2013 г. оценката е ориентирана преди всичко към подпомагане на процеса на управление на оперативните програми, през настоящия програмен период тя има за цел да обслужи новия подход на Европейската комисия (ЕК), ориентиран към проследяването на резултатите от кохезионната политика и отчитането на напредъка по изпълнение на заложените стратегически цели на растежа.

1.2. ПРАВНА РАМКА НА ОЦЕНКАТА В ПРОГРАМЕН ПЕРИОД 2014-2020 Г.

Необходимостта от провеждането на оценка на изпълнението на оперативните програми, реализирани чрез ЕСИФ и в частност на оперативна програма „Околна среда 2014 - 2020 г.“ (ОПОС 2014-2020 г.) в България, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Кохезионния фонд (КФ), както и общите правила за това са описани в следните документи:

- **Основни нормативни актове на европейско ниво**
 - Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд,

Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (Регламент 1303/2013);

- Регламент (ЕС) № 1300/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно Кохезионния фонд;
- Регламент (ЕС) № 1301/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно Европейския фонд за регионално развитие и специални разпоредби по отношение на целта „Инвестиции за растеж и работни места“.
- **Основни стратегически, програмни и нормативни документи на национално ниво**
 - Споразумение за партньорство на Република България;
 - Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, одобрена с решение на ЕК на 15 юни 2015 г.;
 - ПМС № 79 от 10.04.2014 г. за създаване на комитети за наблюдение на Споразумението за партньорство на Република България и на програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014-2020 г.;
 - Доклад за предварителна оценка на ОПОС 2014-2020 г. и съдържащите се в него препоръки по отношение на разработването на план за оценка на програмата.
- **Вътрешни правила и процедури на Управляващия орган на ОПОС (УО) във връзка с изпълнението на отговорностите по оценка;**
- **Приложими ръководства на ЕК**
 - Насоки за мониторинг и оценка за програмен период 2014-2020 г. на ЕК от март, 2014 г.¹;
 - Ръководство на ЕК за планове за оценки от февруари, 2015 г.².

¹ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/working/wd_2014_en.pdf

² http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/working/evaluation_plan_guidance_en.pdf

Съгласно чл. 54 на Регламент 1303/2013 извършването на оценки се залага в модела на прилагане на ЕСИФ с оглед подобряване на качеството на изготвянето и изпълнението на програмите, както и с цел да се направи оценка на тяхната ефективност, ефикасност и на въздействието им. Въздействието на отделните оперативни програми следва да бъде оценявано от гледна точка на задачите, които си поставя всеки европейски структурен и инвестиционен фонд за постигане на целите по Стратегията за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж „Европа 2020“, и като се отчита размерът на съответната програма по отношение на brutния вътрешен продукт и безработицата в съответния програмен район, когато това е целесъобразно.

Регламент 1303/2013 вменява на държавите-членки отговорността да обезпечат необходимия финансов ресурс за извършването на оценките, и да гарантират, че са налице ефективни процедури за събиране на необходимите данни за оценка, в т.ч. такива, свързани с общите и специфичните за програмата показатели.

1.3. ОСНОВНИ ВИДОВЕ ОЦЕНКИ В ПРОГРАМЕН ПЕРИОД 2014-2020 Г.

Съгласно Регламент 1303/2013 цикълът на програмиране, изпълнение и отчитане на оперативните програми, изпълнявани със съфинансиране от ЕСИФ, е обвързан с провеждането на **3 основни вида оценки**:

- **Предварителна оценка**

Съгласно чл. 55 на Регламент (ЕС) № 1303/2013 предварителната оценка се извършва като неделима част от процеса на разработване на всяка оперативна програма и допринася за подобряване качеството на изготвяне на програмния документ. Чрез нея още на етапа на програмиране се оценяват всички ключови компоненти от стратегията на програмата.

Предварителната оценка на ОПОС 2014-2020 г. е проведена в процеса на програмиране от Денкшат България ООД въз основа на Договор № Д-30-33/13.03.2013 г. Резултатите от оценката са представени в Доклад за предварителна оценка на ОПОС 2014-2020 г.³, който разглежда и анализира проекта на оперативната програма към м.ноември 2014 г. Съгласно изискванията на чл. 55 на Регламент 1303/2013 в рамките на предварителната оценка е извършена и екологична оценка (ЕО) на оперативната програма, съгласно изискванията за стратегическа оценка на околната среда, определени в Директива 2001/42/ЕО на

³ Доклад за предварителна оценка на ОПОС 2014-2020 г., ноември 2014 г.
<http://ope.moew.government.bg/bg/pages/programirane-2014-2020/18#1>

Европейския парламент и на Съвета, при отчитане на нуждите във връзка със смекчаването на изменението на климата.

- **Последваща оценка**

В съответствие с чл. 57 на Регламент 1303/2013, последващата оценка се извършва от ЕК или от държавите-членки в тясно сътрудничество с ЕК. Последващата оценка има за цел да проследи ефективността и ефикасността на европейските структурни и инвестиционни фондове и техния принос за изпълнението на стратегията на Съюза за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, като се отчитат заложените в тази стратегия на Съюза цели и в съответствие със специфичните изисквания, определени в правилата за отделните фондове. Последващата оценка на ОПОС 2014-2020 г. трябва да бъде извършена до 31 декември 2024 г.

- **Оценка през програмния период**

Съгласно чл. 56 на Регламент 1303/2013 по време на програмния период УО на всяка оперативна програма следва да гарантира извършването на оценки, включително за оценяване на ефективността, ефикасността и въздействието на всяка програма, както и да обезпечат подходящо проследяване на препоръките от всяка оценка. Поне веднъж през програмния период следва да се проведе оценка, с която се оценява приносът на подкрепата от ЕСИФ за постигането на целите по всеки приоритет.

За ефективна организация на оценката съответния УО или държавата-членка е задължен/а да разработи план за оценка, която може да обхваща повече от една програма. УО е отговорен да обезпечи и необходимия капацитет за провеждане на оценка през програмния период.

Всички оценки, извършени през програмния период, се представят и разглеждат от Комитета за наблюдение на съответната програма и се изпращат на ЕК.

1.4. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗГОТВЯНЕТО НА ПЛАНА ЗА ОЦЕНКА НА ОПОС 2014-2020 Г.

Настоящият индикативен план за оценка на ОПОС 2014-2020 г. е разработен на основание чл. 56, (1) от Регламент 1303/2013. Документът е изготвен от ЕСТАТ ООД в изпълнение на Договор № Д-34-15 /07.04.2016 г. с предмет: „Изготвяне на План за оценка на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“. Услугата по договора се финансира по бюджетна линия BG16M1OP002-6.001-0003 на приоритетна ос 6 „Техническа помощ“ на ОПОС 2014-2020 г., съфинансирана от ЕФРР и от КФ на ЕС.

Настоящият документ следва да осигури ефективното и ефикасно изпълнение на отговорностите на УО в областта на оценката през програмния период, като представи общата рамка на планираните оценки през програмния период по ОПОС 2014-2020 г. Освен предвидените оценки, техния тематичен обхват и приложимия набор от методи за оценка, документът описва в детайли координацията с останалите партньори в процеса на оценка, приложимия процедурен ред, осигурения човешки ресурс за провеждане на оценка, планираните действия за повишаване капацитета на човешките ресурси, ангажирани с оценката, индикативния бюджет и времевата рамка на оценките.

2 | ЦЕЛИ, ОБХВАТ И КООРДИНАЦИЯ НА ПЛАНА ЗА ОЦЕНКА

2.1. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПЛАНА ЗА ОЦЕНКА НА ОПОС 2014-2020 Г.

Основната цел на Плана за оценка на ОПОС 2014-2020 г. е да обезпечи ефективното планиране и извършване на качествени оценки през програмния период, както и ефективното използване на резултатите от извършените оценки от страна на УО за подобряване качеството на изпълнение на ОПОС 2014-2020 г. и за проследяването на ефективността, ефикасността и въздействието на програмата за постигане на заложените цели на национално и общоевропейско ниво.

Планът определя индикативния брой на оценките през програмния период по ОПОС 2014-2020 г., тематичния обхват и основните въпроси на оценка, приложимите методи за оценка, вътрешната организация на процеса на оценка в УО и външната координация с партньорите и заинтересованите страни по ОПОС 2014-2020 г., времевата рамка и ресурсната обезпеченост на оценката с необходимите финансови и човешки ресурси, планираните мерки за повишаване капацитета на човешкия ресурс на УО, ангажиран с оценката, и действията по осигуряване на публичност и оповестяване резултатите от оценката.

В контекста на основната цел Планът за оценка на ОПОС 2014-2020 г. си поставя следните **специфични цели и задачи**⁴:

⁴ Специфичните цели и задачи на Плана за оценка на ОПОС 2014-2020 г. са съобразени с Ръководството на ЕК за планове за оценки от февруари, 2015 г., като ги надграждат и разширяват с оглед специфичните потребности на ОПОС 2014-2020 г.

- да осигури рамка за правилно планиране извършването на оценки на въздействието по ОПОС 2014-2020 г., чрез което да подобри качеството на оценките като цяло;
- да позволи провеждането на информирано управление на ОПОС 2014-2020 г. и вземането на управленски решения на основата на заключенията и препоръките от оценките;
- да гарантира, че оценките ще обезпечат необходимата информация и данни за целите на годишните доклади за изпълнението и напредъка, както и за подготовката на окончателния доклад относно усвояването на средствата ЕСИФ, вкл. и за оценка на напредъка към постигането на целите на ОПОС 2014-2020 г. и нейния принос за постигането на целите на Стратегията на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж;
- да подпомогне ЕК при обобщаването на основните изводи от оценката в отделните държави-членки и при обмена на съответната информация;
- да гарантира наличието на достатъчен ресурс за финансиране и управление на оценките, в т.ч. достатъчен бюджет и човешки ресурси с необходимата численост и капацитет за целите на оценката през програмния период, както и наличието на процедури за създаването и събирането на данните, необходими за извършването на оценки, включително и на данни, свързани с общите и специфичните показатели за ОПОС 2014-2020 г.;
- да съобрази провеждането на оценките и проследяването на ефективността, ефикасността и въздействието на програмата със спецификите в изпълнението на проекти по ОПОС 2014-2020 г. и времето за получаване на резултати от изпълняваните интервенции;
- да гарантира извличане на максимални ползи от оценките на база провеждането им в точния период, съобразно етапите на обявяване и изпълнение на отделните процедури и на програмата като цяло;
- да идентифицира тематичния обхват и основните въпроси на оценката, които е необходимо да бъдат изследвани, за да се осигури възможност чрез дейностите по оценка да се оптимизира качеството на изпълнение на ОПОС 2014-2020 г. и да се проследява ефективността, ефикасността и въздействието на програмата в съответствие с изискванията на европейското законодателство относно оценката и потребностите на всички заинтересовани страни по ОПОС 2014-2020 г.;
- да осигури навременно идентифициране, предоставяне и обработка на пълния обем данни, необходими за високо качество на оценките;

- да намали административната тежест чрез планиране на дейностите по събиране на данни и наблюдение съобразно нуждите от оценка;
- да осигури подходяща последователност и взаимовръзка между процесите на мониторинг, оценка и докладване по изпълнението на ОПОС 2014-2020 г.;
- да осигури активното ангажиране на заинтересованите страни в процеса на оценка и да спомогне за повишаване информираността и установяване на активен диалог и взаимодействие между всички партньори във връзка с резултатите от оценката;
- да осигури максимална прозрачност на процеса на оценка на ОПОС 2014-2020 г. през програмния период и да обезпечи информираността на заинтересованите страни, бенефициентите и широката общественост относно резултатите и въздействието на ОПОС 2014-2020 г.

2.2. ОБХВАТ НА ПЛАНА ЗА ОЦЕНКА НА ОПОС 2014-2020 Г.

В обхвата на настоящия План за оценка на ОПОС 2014-2020 г. са включени всички оценки през програмния период 2014-2020 г., които УО планира да осъществи в изпълнение на отговорностите си за извършване на оценка през програмния период за целите на подобряването на качеството на изпълнение на ОПОС 2014-2020 г. и проследяването на ефективността, ефикасността и въздействието от програмата. Документът съдържа индикативен списък на планираните оценки, който е в съответствие с изискванията на европейското законодателство, вкл. и изискването поне веднъж през програмния период УО да проведе оценка, с която да се оцени приносът на подкрепата от ЕСИФ за постигането на целите по всеки приоритет.

При необходимост УО си запазва правото да провежда и допълнителни ad-hoc оценки с оглед да се отговори на възникващи текущи потребности от оценка. Тази възможност ще бъде използвана в случай, че посредством мониторинговите данни от изпълнението на програмата се установят съществени отклонения от предварително планираните цели и неизпълнение на заложените индикатори, при нужда от промени в ОПОС 2014-2020 г., или при възникване на съществени изменения в програмната среда – значителни промени в приоритетите на Общността, в социално-икономическата среда среда в България, в националните и регионалните приоритети и др.

Документът обхваща и всички компоненти от рамката на оценката през програмния период на ОПОС 2014-2020 г., които осигуряват ефективното планиране, организиране, провеждане и проследяване на оценките през програмния период по ОПОС 2014-2020 г.,

включитено дейностите по координация на процеса на оценка с всички заинтересовани страни и осигуряването на прозрачност и оповестяване на резултатите от оценката.

С оглед разпоредбата на чл. 56 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 предварителната и последващата оценка на ОПОС 2014-2020 г., както и предварителната оценка за следващия програмен период не са включени в обхвата на настоящия план за оценка.

Планът за оценка на ОПОС 2014-2020 г. може да бъде променен и/или осъвременяван в съответствие с нуждите по изпълнение на програмата и при спазване на процедурните правила относно организацията на оценката по време на програмния период, утвърдени от УО като част от системата за управление и контрол по изпълнение на ОПОС 2014-2020 г. Всички изменения на Плана за оценка на ОПОС 2014-2020 г. подлежат на задължително одобрение от Комитета за наблюдение на ОПОС 2014-2020 г.

2.3. ОБОСНОВКА НА ФОКУСА НА ОЦЕНКАТА ПО ОПОС

Съгласно препоръките на ЕК в Насоките за мониторинг и оценка за програмен период 2014-2020 г. от март, 2014 г., планираните оценки в настоящия план са изцяло съобразени с потребностите на ОПОС 2014-2020 г. от осъществяване на оценки на ниво програма и отделни приоритети.

Определянето на фокуса на оценката на ОПОС 2014-2020 г. през програмния период се преопределя от необходимостта оценката да послужи за подобряване ефективността и ефикасността на изпълнението на програмата, както и да оцени въздействието, оказано от интервенциите. Планираните оценки имат за цел да обслужат тези две основни направления в предназначението на оценителния процес в рамките на програмния цикъл. Ето защо в рамките на Плана за оценка на ОПОС е заложена подходяща комбинация от оценки на изпълнението (implementation evaluation), оценки на въздействието и специфични оценки на ниво приоритет. Предлаганият индикативен списък от оценки на ОПОС 2014-2020 г., детайлно описан в т. 4.2, е в съответствие със задължителните изисквания на европейското законодателство в областта на оценката на ЕСИФ, с препоръките на ЕК в релевантните ръководства и не на последно място със спецификите на интервенциите по ОПОС 2014-2020 г. и реалистичната прогноза относно необходимото време за възникване на резултатите от изпълняваните интервенции.

В съответствие с новия подход към изпълнението на ЕСИФ през програмен период 2014-2020 г., ориентиран към измерването на ефекта и оценката на въздействието от интервенциите, УО залага съсредоточването на необходимите усилия и финансов и човешки ресурс за обезпечаване качествено провеждане на оценка на въздействието и

ефектите от програмата. Предвидената Оценка на въздействието от изпълнението на ОПОС 2014-2020 г., съгласно Индикативния списък с оценки по т. 4, е в пълно съответствие с изискването на чл. 56 (3) за осъществяването на поне една оценка на въздействието през програмния период, която да оцени приносът на програмата за постигането на целите по всеки приоритет.

В допълнение индикативният списък с оценки поставя фокус и върху оценката на специфични теми на ниво приоритетна ос, които са от съществено значение при изпълнението на програмата, напр. пилотното включване на новата приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“, ефективността и ефикасността на моделите за финансово подпомагане на дейностите по приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“, ефективността, ефикасността и въздействието на прилаганите финансови инструменти по отделните приоритети на ОПОС 2014-2020 г. и др. Специфичните теми, предмет на всяка една от планираните оценки, са разгледани в т. 4.2 „Списък на планираните оценки на ОПОС 2014-2020 г.“ от настоящия план.

Не на последно място при определяне фокуса на оценката на ОПОС 2014-2020 г. УО отчита натрупания опит от проведените оценки на ОПОС 2007-2013 г. и научените уроци с оглед подобряване качеството на оценките от гледна точка на тяхното планиране и последващо ефективно изпълнение. При изготвянето на настоящия План за оценка УО отчита следните поуки от изпълнението на оценката през програмен период 2007-2013 г., приложими към изпълнението на ОПОС 2014-2020 г.:

- Необходимо е адекватно съобразяване на периода на провеждане на оценките с необходимото време за постигане на резултатите от осъществяваните интервенции. С оглед спецификата на интервенциите на ОПОС 2014-2020 г. в първите няколко години от приложението на програмата не е удачно залагането на оценки поради по-дългия период за изпълнението на голяма част от дейностите и постигането на реални резултати;
- По-подходящо е планирането и осъществяването на по-малко на брой оценки, с по-добре фокусиран тематичен обхват, тъй като би се постигнала икономия от мащаба и максимизиране на резултатите от оценката.

2.4. КООРДИНАЦИЯ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА ЗА ОЦЕНКА НА ОПОС

На национално ниво УО ще координира подготовката и изпълнението на Плана за оценка на ОПОС 2014-2020 г. и извършваните оценки с всички заинтересовани страни, ангажирани

с реализацията на ОПОС 2014-2020 г., чрез прилагането на следния **механизъм за координация**:

- **в рамките на Комитета за наблюдение на ОПОС 2014-2020 г. (КН на ОПОС) чрез:**
- обсъждане и одобрение на Плана за оценка на ОПОС 2014-2020 г. и на негови последващи актуализации/промени, включително и чрез неформалните работни групи на КН на ОПОС;
 - разглеждане на извършените оценки на ОПОС 2014-2020 г. и отправяне на препоръки към УО във връзка с качеството на оценката на програмата и проследяването на тяхното изпълнение.
- **в рамките на Постоянната междуведомствена работна група за оценка на ЕСИФ 2014-2020⁵**, чиято работа се координира от Центраното координационно звено (ЦКЗ) - дирекция „Мониторинг на средствата от ЕС“ в Министерски съвет (МС), чрез:
 - представяне на Плана за оценка на ОПОС и на извършените оценки;
 - обмен на добри практики по отношение оценката на програмите, съфинансирани от ЕСИФ, между управляващите органи, ЦКЗ и Националния статистически институт (НСИ);
 - предоставяне на информация за изпълнението на ОПОС 2014-2020 г. за целите на извършваните оценки на Споразумението за партньорство и приноса на ЕСИФ за постигане на целите на хоризонталните политики на ЕС, както и за целите на провежданите оценки по останалите оперативни програми по ЕСИФ.

Координацията на ниво УО по подготовката и изпълнението на Плана за оценка на ОПОС и на извършваните оценки по ОПОС 2014-2020 г. ще се реализира въз основа на процедурния ред, описан в Системите за управление и контрол на ОПОС 2014-2020 г. (СУК) и Процедурния наръчник на Главна дирекция „Оперативна програма „Околна среда““. Детайлна информация относно вътрешните правила за организация процеса на оценка в УО е представена в рамките на т. 3.1 и т. 3.2.1 на настоящия документ.

⁵ Постоянната междуведомствена работна група за оценка на ЕСИФ 2014-2020 е създадена със Заповед № Р-111/12.05.2015 г. на заместник министър-председателя по Европейските фондове и икономическата политика, на основание чл. 11, ал. 7, от Устройствения правилник на МС и неговата администрация и във връзка с чл.1, ал.2, т.16 от Постановление № 70 на МС от 2010 г. за координация при управлението на средствата от ЕС

3 | РАМКА НА ОЦЕНКАТА ПО ОПОС 2014-2020 Г.

3.1. ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ФУНКЦИЯТА ПО ПЛАНИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОЦЕНКА НА ОПОС

Съгласно чл. 56 (3) от Регламент 1303/2013 УО носи пълната отговорност за оценката през програмния период, като следва да гарантира извършването на оценки, включително и на оценки, които да проследяват ефективността, ефикасността и въздействието на ОПОС 2014-2020 г.

Съгласно чл. 56 (1) от Регламент (ЕС) 1303/2013 за осигуряване качествено изпълнение на отговорностите по оценка УО е задължен да разработи План за оценка и да гарантира наличието на подходящ капацитет за оценка. В съответствие с чл. 114 (1) от Регламент 1303/2013 Планът за оценка следва да бъде представен за преглед и одобрение на КН на ОПОС в срок до 1 календарна година след официалното одобрение на оперативната програма от ЕК.

С Решение на Министерски съвет № 792/17.12.2013 г., изм. С Решение на Министерски съвет № 364/02.06.2014 г., за УО на ОПОС 2014-2020 г. е определена Главна дирекция „Оперативна програма „Околна среда“ (с предишно наименование дирекция „Кохезионна политика за околна среда“⁶) в структурата на специализираната администрация на Министерство на околната среда и водите (МОСВ).

Отговорностите на ГД ОПОС в областта на оценката са разписани в чл. 40, ал. 2, т. 16 от Устройствения правилник на МОСВ⁷ (приет с ПМС № 274 от 20.11.2009 г., обн., ДВ, бр. 94 от 27.11.2009 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 32 от 5.05.2015 г., в сила от 5.05.2015 г.), според който ГД ОПОС изпълнява функциите на Управляващ орган на Оперативна програма "Околна среда" за програмни периоди 2007 – 2013 г. и 2014 – 2020 г. и всички произтичащи от това задължения и отговорности съгласно регламентите на ЕС и ЕСИФ, в т. ч. организира и извършва междинни и окончателна оценка на Оперативна програма "Околна среда" и изпълнява направените препоръки от тях.

⁶ В периода март – април 2014 г. е извършено реструктуриране на дирекции „Кохезионна политика за околна среда“ (определена за Управляващ орган на ОПОС 2007-2013 г. и Управляващ орган на ОПОС 2014-2020 г.) и „Фондове на Европейския съюз за околна среда“ (Междинно звено за ОПОС 2007-2013 г.). Считано от 25.03.2014 г. функциите на Управляващ орган на ОПОС 2007-2013 г. и на ОПОС 2014-2020 г. се изпълняват от ГД ОПОС, като делегиране на задачи на междинно звено не е предвидено.

⁷ Устройствен правилник на МОСВ:

http://www3.moew.government.bg/files/file/PNOOP/USTROJSTVEN_PRAVILNIK_na_Ministerstvoto_na_okolnata_sreda_i_vodite.pdf

В съответствие с действащите нормативни актове на европейско и национално ниво при осъществяване на общата отговорност за провеждането на оценката през програмния период УО ще изпълнява следните **конкретни отговорности**:

- осигуряване разработването, съгласуването с КН на ОПОС, изпълнението и проследяването на резултатите от осъществяването на Плана за оценка на ОПОС
- актуализация и внасяне на изменения в Плана за оценка на ОПОС при съгласуване с КН на ОПОС в случай на обстоятелства, налагащи преразглеждане на заложените оценки;
- изпълнение на планираните оценки в Плана за оценка на ОПОС и гарантиране на тяхното качество;
- текущо проследяване на необходимостта от провеждане на допълнителни ad hoc оценки с оглед на динамиката на потребностите, свързани с оценката на ОПОС 2014-2020 г.
- финансово обезпечаване на качествено изпълнение на процеса на оценка през програмния период по линия на Приоритетна ос 6 „Техническа помощ“ на ОПОС 2014-2020 г.;
- осигуряване на необходимите човешки ресурси и административен капацитет за целите на оценката, планиране и провеждане на специализирани обучения на служителите, ангажирани с оценката на ОПОС 2014-2020 г., в рамките на Годишния план за обучение на ГД ОПОС;
- осигуряване на процеса на събиране, отчитане, анализиране на данни, необходими за оценката. В изпълнение на функцията си по наблюдение, УО следва да координира дейностите по събиране на данни и оценка с информацията от наблюдението/оценката на прилагането на различните оперативни програми, финансирани по ЕСИФ;
- предоставяне на резултатите от проведените оценки на КН на ОПОС и ЕК и проследяване изпълнението на препоръките в оценките, предприетите мерки за отразяването им и постигнатите резултати;
- изготвяне и представяне на ЕК на доклад, обобщаващ констатациите от всички оценки на ОПОС 2014-2020 г., извършени през програмния период и основните крайни продукти и резултати от оперативната програма, до 31.12.2022 г.;
- обезпечаване координацията на дейностите по оценка на ОПОС с тези по СП и останалите оперативни програми чрез участието на представители на УО в Постоянната междуведомствена работна група за оценка на ЕСИФ 2014-2020 г. към МС;

- предприемане на действия за изпълнение на отправени препоръки от страна на КН на ОПОС по процеса на оценка и отчитане на напредъка по изпълнението на препоръките;
- публикуване и разпространяване на резултатите от оценките на ОПОС 2014-2020 г.

В рамките на УО конкретните функции и отговорности във връзка с оценката на програмата през програмния период се изпълняват от **Отдел „Програмиране и планиране“** (отдел ПП) в ГД ОПОС. Подробно описание на структурата и функциите на отдел ПП, включително и в областта на оценката, се съдържа в СУК, версия 1 към 16.03.2016 г.

Съгласно СУК отдел ПП отговаря за дейностите по подготовка, координация, съгласуване с други програмни документи и извършване на оценки на оперативната програма в сектор „околна среда“ за съответния програмен период на кохезионната политика на ЕС (оперативната програма), вкл. на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, при спазване принципа на партньорство и планира провеждането на процедури по програмата.

В областта на оценката отдел ПП има следните конкретни задължения:

- организира разработването, одобрението и, при необходимост, изменението на План за оценка на оперативната програма;
- излъчва представители в комисиите по приемане на изпълнението на договори за обществени поръчки за извършването на оценки на оперативната програма;
- анализира препоръките в докладите за оценка на оперативната програма и инициира, при необходимост, изменения на програмата.

Съгласно информация от Административния регистър⁸ общата численост на персонала в отдел ПП включва 13 постоянни щатни бройки, от които понастоящем 12 са на експертни длъжности и 1 бройка е разкрита за сътрудник по управление на европейски проекти и програми. Статутът на подобен тип сътрудници е заложен в структурата на ГД ОПОС и има за цел да обезпечи осигуряването на допълнителен човешки ресурс с оглед ефективното изпълнение на отговорностите на УО. Сътрудниците по управление на европейски проекти и програми се назначават за срок до приключването на програмата по трудово правоотношение.

Съгласно длъжностното разписание в МОСВ в рамките на отдел ПП началник отдела и общо 5 експерти са пряко и постоянно ангажирани с изпълнението на отговорностите по оценка – 2-ма държавни експерти, 1 главен експерт, 1 старши експерт и 1 главен сътрудник

⁸ Административен регистър: <http://ar2.government.bg/ras/index.html>

по управление на европейски проекти и програми. Те изпълняват своите задължения в областта на оценката на ОПОС 2014-2020 г. под ръководството на началник отдел ПП. Съгласно утвърдените длъжностните характеристики за тези длъжности в областите на дейност на служителите е включено извършването на оценки на ОПОС. За всеки служител са разписани ясно и точно конкретните задължения в областта на оценката, като в зависимост от нивото в длъжностната йерархия отговорностите обхващат задължения, свързани както с разработването и актуализацията на Плана за оценка, така и с управлението на процеса по извършване на планираните оценки на ОПОС.

В рамките на ГД ОПОС отношение към ефективното изпълнение на отговорностите на УО в областта на оценката имат и следните отдели:

- **Отдел „Координация, комуникация и техническа помощ”(ККТП)**

Съгласно СУК отдел ККТП координира изпълнението на всички административни функции на дирекцията, организира управлението на човешките ресурси, вкл. извършването на анализ на нуждите от обучение, изготвянето на планове за обучение и подпомага изпълнението на обучителни програми, изпълнява дейностите по информация и комуникация на ОПОС, организира подготовката на технически спецификации, методики за оценка на оферти и изисквания за финансово и икономическо състояние, технически възможности и/или квалификацията на кандидатите или участниците за обществените поръчки на дирекцията и проекти на договори, които се финансират от приоритетна ос 6 „Техническа помощ” на ОПОС 2014-2020 г. С оглед на отговорностите си отдел ККТП взаимодейства с отдел ПП във връзка с подготовката на технически задания за възлагане на планираните оценки от Плана за оценка на ОПОС на външен изпълнител по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП). Планирането и провеждането на специализирани обучения в областта на оценката на служителите от отдел ПП, ангажирани с оценката на програмата, в рамките на Годишния план за обучения на ГД ОПОС също следва да бъде координирано с отдел ККТП, както и изпълнението на мерките за оповестяване на резултатите от оценките сред партньорите, заинтересованите страни и широката общественост.

- **Отдел „Мониторинг”**

Съгласно СУК отдел „Мониторинг“ извършва дейностите, свързани с мониторинга и докладването по ОПОС 2014-2020 г., извършва анализ и обобщава информацията за напредъка на ниво оперативна програма, в т.ч. следи за изпълнението на индикаторите на ниво проект, приоритетна ос и програма и анализира на годишна база получената информация, изготвя годишни доклади за напредък и окончателен доклад за изпълнение на ОПОС 2014-2020 г. С оглед на своята компетентност отдел „Мониторинг“ извършва

постоянно взаимодействие с отдел ПП във връзка с набирането на необходимите мониторингови данни, съгласно изискванията на европейското законодателство, за проследяване напредъка на изпълнението на всички нива – проект, приоритетна ос и програма. Пълнотата и качеството на събраните данни е от ключово значение за изпълнението на планираните оценки в настоящия План за оценка на ОПОС.

3.2. ОПИСАНИЕ НА ПРОЦЕСА НА ОЦЕНКА ПО ОПОС 2014-2020 Г. ПОД РЪКОВОДСТВОТО НА УО И ФУНКЦИИ НА ДРУГИТЕ ОСНОВНИ УЧАСТНИЦИ

Настоящият раздел от Плана за оценка на ОПОС представя детайлно описание на основните етапи в процеса на оценка на ОПОС 2014-2020 г., извършван под ръководството на УО в тясно взаимодействие с другите основни участници в процеса. Т. 3.2.1 предоставя описание на действащите процедури в рамките на УО по управление и координация на процеса на оценка, а т. 3.2.2-3.2.5 описват ролята на всеки от основните участници в процеса на оценка на ОПОС и начина на взаимодействие с УО.

3.2.1. Процедурен ред по управление и координация на оценката на ОПОС в УО

❖ **Разработване, одобрение и изменение на План за оценка на ОПОС**

Отдел ПП е отговорен за разработването на проект на План за оценка на ОПОС за съответния програмен период в рамките на 1 календарна година от датата на одобрение на оперативната програма от ЕК или на проект за изменение на Плана за оценка на ОПОС при възникване на такава необходимост.

Проектът на документа се предоставя за становище по компетентност на другите отдели в ГД ОПОС. При необходимост проектът може да бъде предоставян за становище и на други заинтересовани страни (ЦКЗ, Постоянната междуведомствена група за оценка на ЕСИФ 2014-2020 г., министерства и др.).

След обобщаване на получените становища в рамките на процеса по съгласуване и отразяване на необходимите промени документът се представя на ръководителя на УО за съгласуване.

Проектът на План за оценка/проектът за изменение на Плана за оценка се представя на КН на ОПОС за обсъждане и одобрение.

❖ **Планиране и изпълнение на оценка на ОПОС**

УО инициира извършването на конкретна оценка в съответствие с предвидените оценки и график, описани в Плана за оценка на ОПОС, както и при необходимост от извършването

на допълнителни ad hoc оценки, съгласно идентифицирани потребности, както е указано в Ръководството на ЕК за плановете за оценки.

За изпълнението на Плана за оценка на ОПОС и осъществяването на предвидените оценки УО предвижда да бъде използвана само външна експертиза от страна на независими оценители, определени за изпълнители по реда на ЗОП и подзаконовите нормативни актове по прилагането му (външна оценка).

Процедурата по планиране и изпълнение на оценките на ОПОС, заложи в Плана за оценка или допълнителни ad hoc оценки, от външен изпълнител преминава през следните

4 основни етапа:

1 Планиране на външна оценка на ОПОС, в т.ч. при необходимост на ad hoc оценка

В изпълнение на Плана за оценка на ОПОС и одобрения график за оценките отдел ПП инициира планирането на отделните оценки по ОПОС. Съвместно с останалите отдели в ГД ОПОС той определя предмета, целите и обосновка на необходимостта от оценката, дефинира подхода, основните въпроси за оценката, методите за извършване на оценката, изискванията по отношение на необходимите данни, продължителността и индикативния период за провеждане на оценката, бюджета за провеждане на оценката. Разработената информация за параметрите на оценката се съгласува от главния директор на ГД ОПОС в срок от 10 работни дни от представянето на окончателния модел.

Отдел ПП предоставя необходимата информация за планираната оценка на отдел ККТП за разработване на техническо задание във връзка с подготовка на документация за възлагане на обществена поръчка за извършване на оценка на ОПОС по реда на ЗОП. Провеждането на обществената поръчка за избор на външен изпълнител на оценка на ОПОС се извършва съобразно *Вътрешните правила за организиране, провеждане и възлагане на обществени поръчки на МОСВ* и при спазване на всички нормативни изисквания относно обществените поръчки в националното и европейското законодателство.

След провеждане на процедурата по ЗОП за възлагане на оценките, предвидени в Плана за оценка на ОПОС, с избраните външни изпълнители се сключва рамково споразумение за изпълнение на оценките в Плана за оценка на ОПОС през целия програмен период. Процедурата за възлагане на оценката чрез рамково споразумение ще бъде проведена в пълно съответствие с изискванията на ЗОП по отношение на прилагането на рамковите споразумения и действащата подзаконова нормативна база.

След провеждане на процедура по ЗОП, с избрания външен изпълнител по съответната ад hoc оценка, се сключва договор за извършване на такава, съгласно допълнително идентифицирани потребности в хода на изпълнение на ОПОС 2014-2020 г.

2 Извършване на външна оценка на ОПОС

По време на изпълнението на договора за обществена поръчка с независимия външен оценител отдел ККТП съвместно с отдел ПП осъществява управление/ администриране на договора чрез:

- осигуряване предоставянето на необходимата информация за оценката на изпълнителя;
- проследяване изпълнението на задълженията на изпълнителя по договора;
- осъществяване на контрол на качеството на извършване на оценката през целия процес на нейното изпълнение.

3 Приемане на резултата от извършена външна оценка

След изтичането на срока по договора оценителският екип представя доклад и резюме от извършената оценка на български и английски език. Съдържанието на доклада трябва да е в съответствие с ръководствата и насоките на ЕК във връзка с извършването на оценки на оперативни програми, както и с изискванията на възложителя.

Като минимум докладът от извършена оценка следва да съдържа следните компоненти:

- Резюме;
- Цели на оценката
- Използвана методология - методи за оценка, източници на информация, основни въпроси на оценката, извадки и изследователски инструменти за провеждане на необходимите проучвания
- Анализ и оценка на събраните данни и информация;
- Заключение и препоръки

4 Разпространение на информация от извършена външна оценка

След приемането на изпълнението на договора отдел ККТП е отговорен за публикуване на резултатите от извършена външна оценка на интернет страницата на ОПОС. Докладите от оценката на ОПОС ще бъдат предоставяни на членовете на КН на ОПОС за преглед и обсъждане, както и ще бъдат представяни в резюме в рамките на различни семинари и работни срещи, свързани с оценката по оперативните програми.

Всички извършени оценки се изпращат от УО до ЕК.

В съответствие с чл. 114 (1) на Регламент 1303/2013 УО ще изготви и представи на ЕК доклад, обобщаващ констатациите от всички оценки на ОПОС, извършени през програмния период, основните крайни продукти и резултати от оперативната програма в срок до 31.12.2022 г.

УО задължително включва в годишните доклади за изпълнение на програмата информация относно напредъка в изпълнението на Плана за оценка, последващите мерки във връзка с констатациите от оценките, участието на партньорите в оценката на оперативната програма и резюме на констатациите от всички оценки на програмата, представени през предходната финансова година. В разширените доклади за 2017 и 2019 г. за напредъка в постигането на целите на програмата УО задължително включва и информация относно приноса на ЕСИФ за промените в стойността на индикаторите за резултат и приноса на програмата към постигането целите на Стратегията за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в случаите, в които е налице доказателствен материал от извършените оценки.

С оглед отговорностите на УО в рамките на Постоянната междуведомствена група за оценка на ЕСИФ 2014-2020 г., информация за резултатите от провежданите оценки на ОПОС и напредъка по изпълнението на Плана за оценка на ОПОС ще бъде предоставяна регулярно на всички членове на работната група.

Коректното и точно изпълнение на задълженията на съответните длъжностни лица по гореописания процедурен ред се проследява чрез попълването на контролни листове, които са неразделна част от Процедурния ръчник на ОПОС.

3.2.2. Функции на Комитета за наблюдение на ОПОС 2014-2020 г. в областта на оценката

КН на ОПОС е създаден при спазване на принципа на партньорство, уреден в Регламент 1303/2013 г. Принципният състав на КН на ОПОС 2014-2020 г. е посочен в чл. 12 от ПМС № 79/2014 г. Поименният състав на КН на ОПОС 2014-2020 г. е определен със заповед № РД-ОП- 4/14.01.2016 г. на министъра на околната среда и водите и включва ***представители на всички партньори и заинтересовани страни във връзка с изпълнението на ОПОС 2014-2020 г.*** – представители на национално представителните организации на работниците и служителите, на работодателите, Националното сдружение на общините в Република България, регионалните съвети за развитие в районите за планиране, академичната общност, национално представителните организации на и за хората с увреждания, признати от МС, НПО, работещи в сферата на равенство между мъжете и жените, недискриминацията и равните възможности, социалното включване и

интегрирането на маргинализираните групи, както и НПО, свързани с финансираните мерки по програмата, екологичните организации и релевантните държавни институции, в т.ч. администрацията на МС, останалите УО на оперативни програми, министерства, агенции и други институции.

Съгласно *Вътрешните правила за работа на КН на ОПОС* в областта на оценката КН на ОПОС:

- разглежда изпълнението на програмата и следи за напредъка, докладван от УО, в постигането на целите и приоритетите на ОПОС 2014-2020 г. въз основа на дефинираните в нея индикатори, включително индикаторите, заложи в рамката за изпълнение;
- одобрява и следи за изпълнението на Плана за оценка на ОПОС и разглежда предоставена от УО информация за резултатите, заключенията и препоръките от извършените оценки на програмата, както и предприетите действия за изпълнение на препоръките;

С оглед чл. 49 (4) на Регламент 1303/2013 в рамките на своята компетентност в областта на оценката КН на ОПОС има право да отправя коментари/препоръки към УО относно изпълнението и качеството оценката на програмата и да осъществява мониторинг на действията, предприети вследствие на неговите коментари/препоръки.

3.2.3. Роля на външните независими оценители в процеса на оценка по ОПОС

Всички оценки, предвидени в Плана за оценка на ОПОС, ще се извършват под формата на външни услуги, предоставяни от квалифицирани и независими външни оценители/оценителни екипи. Изборът на външни оценители се осъществява в съответствие с разпоредбите на ЗОП и приложимата подзаконова нормативна база.

За използване на външна оценителна експертиза УО разполага с две възможности за възлагане по реда на ЗОП:

- сключване на рамково споразумение с независими външни изпълнители за целите на извършване на всички оценки на ОПОС, съгласно Плана за оценка за целия програмен период;
- сключване на отделни договори за извършване на допълнителни ad hoc оценки, съгласно възникнали потребности в хода на изпълнението на програмата.

При подготовката на съответните технически спецификации за възлагане на оценката по ОПОС, отдел ККТП съвместно с отдел ПП на ГД на ОПОС детайлизират изискванията към

оценката на база на информацията, съдържаща се в Плана за оценка на ОПОС относно фокуса, тематичния обхват, основните въпроси на оценка, методите за оценка, бюджета и времевия график за оценката, и определят ясно отговорностите на оценителния екип.

За ефективна организация на работата на независимия външен оценител по изпълнение на договора за оценка УО следва да изисква и залага в съответния договор за оценка следните задължения към външния оценител:

- Изпълнението на оценката да се осъществява в съответствие с приложимото европейско и национално законодателство и релевантните ръководства на ЕК в областта на оценката на оперативните програми
- Разработването на доклада от оценката да се извършва при спазване на минималните изисквания към структурата на доклада, посочени в т. 3.2.1 на настоящия документ. В него задължително следва да има резюме на оценката, както и раздел с основните изводи и препоръки от оценката.
- Осигуряване на възможност за обсъждане на проекта на доклад от оценката със звената в рамките на УО, ангажирани с дейности по оценката, и отразяване на всички получени коментари по подходящ начин в доклада.

3.2.4. Роля на Постоянната междуведомствена работна група за оценка на ЕСИФ 2014-2020 г. в процеса на оценка на ОПОС

Постоянната междуведомствена работна група към МС е важно междуведомствено формиране на национално ниво, обединяващо експертите на отделните Управляващи органи и ЦКЗ, ангажирани с управление на процеса на оценка на ниво отделни оперативни програми и СП. Работната група е ангажирана с разглеждането на разработения Плана за оценка на ОПОС, както и на всички бъдещи оценки на ОПОС 2014-2020 г. Групата осигурява поле за обмен на добри практики по отношение оценката на програмите, съфинансирани от ЕСИФ, между управляващите органи, ЦКЗ и НСИ.

3.2.5. Роля на Европейската комисия в процеса на оценка на ОПОС

Съгласно чл. 56 (3) от Регламент 1303/2013 докладите от всички проведени оценки на ОПОС, съгласно Плана за оценка, ще бъдат предоставяни от УО на ЕК. В съответствие с чл. 56 (4) от Регламент 1303/2013, ЕК може по собствена инициатива да извършва оценки на ОПОС 2014-2020 г. през програмния период, като тя следва да информира за това УО и да изпрати резултатите от извършената оценка на него и на КН на ОПОС. Съгласно чл. 57 от Регламент 1303/2013, ЕК изготвя доклад за последваща оценка на програмата в тясно сътрудничество с държавите-членки.

3.3. УЧАСТИЕ НА ПАРТНЬОРИТЕ В ПРОЦЕСА НА ОЦЕНКА НА ОПОС

Осигуряването на активното участие на партньорите и заинтересованите страни в процеса по оценка на ОПОС 2014-2020 г. ще се осъществява основно по линията на включването на всички релевантни партньори в КН на ОПОС, като орган, олицетворяващ принципа на партньорство при изпълнението на оперативните програми. В рамките на КН на ОПОС взимат участие представители на браншовите организации, неправителствените организации, включително в областта на опазване на околната среда, експерти от научни организации, представители на ЦКЗ и на други заинтересовани държавни институции и редица социални партньори. В рамките на своите отговорности като членове на КН на ОПОС всички партньори и заинтересовани страни ще имат възможност да участват в обсъждането и окончателното одобрение на Плана за оценка на ОПОС и в проследяването изпълнението на Плана за оценка на ОПОС, да дават своите становища и коментари по докладите от извършените оценки, да бъдат информирани от УО за изпълнението на препоръките от оценките и да отправят препоръки към УО относно процеса на оценка.

3.4. ВЪНШЕН ИЗТОЧНИК НА ЕКСПЕРТИЗА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОЦЕНКАТА НА ОПОС

В съответствие с препоръките на ЕК за използването на външна експертиза за извършване на оценката през програмния период, изложени в Насоките за мониторинг и оценка за програмен период 2014-2020 г. от март, 2014 г., УО предвижда използването на независими външни оценители за изпълнението на всички планирани оценки в рамките на Плана за оценка на ОПОС. УО възприема този подход въз основа на определянето му от ЕК като добра практика за осигуряване на функционална независимост на оценителите от институциите, ангажирани с програмирането и изпълнението на оперативните програми, съгласно изискването на чл. 54 на Регламент 1303/2013. По този начин УО ще може да гарантира качеството на оценката на ОПОС 2014-2020 г., като обезпечи необходимото ниво на независимост на оценителите, така че те да могат да отправят конструктивна критика и да извършват експертна оценка на различни елементи от ОПОС без намеса и влияние от страна на самия УО.

Детайли относно функциите на външните независими оценители са предоставени в т. 3.2.3 на настоящия план.

3.5. ОСИГУРЕН ВЪТРЕШЕН КАПАЦИТЕТ НА УО ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОЦЕНКАТА

Човешките ресурси, необходими за планиране и провеждане на процеса на оценка по ОПОС 2014-2020 г., са ясно идентифицирани и планирани в длъжностното разписание на ГД ОПОС и в СУК. В рамките на отдел ПП на ГД ОПОС са определени общо 5 експерта, които съгласно длъжностните си характеристики изпълняват под ръководството на началник отдел ПП пряко функциите по планиране и изпълнение на Плана за оценка на ОПОС и по координация на процеса по инициране, възлагане и извършване на оценки от външни независими изпълнители.

Следва да се отбележи, че към датата на изготвяне на настоящия План за оценка въпросните длъжности в рамките на отдел ПП се заемат от служители с дългогодишен опит в областта на програмирането и оценката на ОПОС. Въпросните служители са преки участници в процеса на оценка на ОПОС 2007-2013 г. и разполагат с богат опит и наблюдения върху оценителните подходи. Опитът в оценката от предходния програмен период 2007-2013 г. е ценен с оглед използване на „научените уроци“ в областта на организацията и управлението на процеса на оценка за целите на правилното и ефективно осъществяване на оценката по настоящата програма.

3.6. ПЛАН ЗА ОБУЧЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ В УО, АНГАЖИРАНИ С ОЦЕНКАТА

УО е отговорен за осигуряване развитието на административния капацитет и човешките ресурси с оглед обезпечаване качествено управление и изпълнение на ОПОС 2014-2020 г. В тази връзка УО разполага с разработен *План за развитие на административния капацитет и човешките ресурси на ГД ОПОС*, утвърден през март, 2015 г. В Приложение № 1 към Плана се набелязват конкретни дейности, насочени към повишаване капацитета на служителите, работещи в ГД ОПОС. Сред тези дейности са предвидени и конкретни мерки за развитие на необходимите знания и умения, квалификация, професионални и технически качества на екипа на ГД ОПОС, както следва:

- Провеждане на фокусирани обучения, укрепващи капацитета на служителите в ГД ОПОС;
- Регулярно идентифициране на индивидуалните потребности от обучение на служителите по отдели в ГД ОПОС (до края на м. януари всяка календарна година чрез изготвяне на индивидуални планове за обучения на служителите);
- Провеждане на обучения в страни-членки на ЕС с цел обмяна на опит и информация за управлението на програми, съфинансирани от КФ и ЕФРР (периодично съобразно потребностите и осигурен ресурс).

С оглед повишаването на компетентността на служителите в ГД ОПОС всяка година се разработва *Годишен план за обучения на ГД ОПОС, съгласно Приложение № 2 към План за развитие на административния капацитет и човешките ресурси на ГД ОПОС*. Той се изготвя на базата на периодичен анализ на потребностите от обучения за придобиване на необходимите знания и умения за всяка длъжност и разработените индивидуални планове за обучение на служителите.

В рамките на Годишните планове за обучения на ГД ОПОС ще се осигури включването на експертите от отдел ПП, които отговарят за координация и управление на процеса по оценка на ОПОС, в подходящи обучения, семинари и работни групи за повишаване знанията и уменията им в областта на оценката.

УО се ангажира с осигуряването на необходимите обучения за повишаване компетентността на служителите на отдел ПП в областта на оценката в съответствие с отговорностите си по чл. 56 (2) от Регламент 1303/2013.

Обученията на служителите на отдел ПП, които отговарят за дейностите по оценка, ще се финансират по линия на Приоритетна ос 6 „Техническа помощ“ на програмата в рамките на предвидените разходи за дейности, насочени към осигуряване на необходимата подкрепа за управлението и изпълнението на ОПОС 2014-2020 г., включително подготовката, организирането и провеждането на обучения за служители на УО и членове на КН на ОПОС. Обученията в областта на оценката ще включват теми като планиране на оценки, управление, координация, организация и провеждане на оценки на оперативните програми, подходи и методи за оценка на оперативните програми, подготовка на качествени технически задания за избор на външен оценител и др. Тъй като конкретното определяне на подходящите обучения в областта на оценката е част от процеса на текущо планиране на обученията в рамките на Годишните планове за обучения за цялата дирекция ГД ОПОС, те не са обект на детайлно представяне в настоящия План за оценка на ОПОС.

За целите на обученията в областта на оценката могат да бъдат използвани специализираните обучения, провеждани от Европейският институт за публична администрация, както и да се осигури участие в международни конференции за оценка на въздействието на ЕСИФ 2014-2020 г. (включително такива, организирани от Европейското общество за оценка – European Evaluation Society), както и подобни инициативи, организирани в България. Непрекъснатото изграждане на капацитета на УО в областта на оценката ще бъде осигурено и чрез постоянната обмяна на опит и добри практики с другите УО в рамките на дейността на Постоянната междуведомствена работна група за

оценка на ЕСИФ 2014-2020 г., както и чрез възможностите за провеждане на партньорски преглед (peer review) на изградените в тези УО системи за мониторинг и оценка.

3.7. СТРАТЕГИЯ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ И ОПОВЕСТЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОЦЕНКАТА НА ОПОС

Оценките имат значение единствено като средство за правилно насочване на усилията по управление и изпълнение на програмата, постоянно учене в хода на изпълнението ѝ и постигане на ясно разбиране за оказаното въздействие от програмата. Ето защо е от изключителна важност УО да осигури ефективното използване на резултатите от оценката. Смисълът на оценките е в извличане на знание, опит и уроци за практиката по управление и изпълнение на програмите.

Използването на резултатите от оценката се изразява в осигуряването на реална възможност изводите и препоръките от осъществените оценки да повлияят на процеса на вземане на решения и предприемане на действия за осигуряване на изпълнението на оперативната програма и за правилното и обективно отчитане на реалния принос на програмата, нейната ефективност, ефикасност и въздействие.

Използването на заключенията и препоръките от извършените оценки на ОПОС е гарантирано чрез залагане на необходимите дейности в рамките на процедурния ред по управление и координация на оценката в УО, съгласно действащите СУК от 16.03.2016 г. и Процедурния наръчник на ГД ОПОС.

Конкретните мерки, предвидени от УО, за гарантиране ефективното използване на резултатите от оценките на ОПОС включват:

- включване в техническите спецификации за избор на външен изпълнител за провеждане на оценка по ОПОС на **задължително изискване за изготвяне на изрични, ясни и конкретни препоръки в рамките на докладите по оценка;**
- изрично въведено задължение в длъжностните характеристики на служителите от отдел ПП за **изготвяне на План за действие по препоръките от всеки оценителен доклад** и осигуряване проследяването на напредъка по изпълнението му;
- **представяне на резултатите от оценките, основните изводи и препоръки пред КН на ОПОС** и докладване на напредъка по изпълнение на плановете за действие по препоръките от отделните оценки;

- **представяне на резултатите от оценките на ОПОС в рамките на Постоянната междуведомствена работна група за оценката на ЕСИФ 2014-2020** с оглед обмена на опит и добри практики с останалите УО;
- **отчитане на основните резултати от оценките в годишните доклади за изпълнението на ОПОС 2014-2020 г.;**
- **осигуряване оповестяването на резултатите от оценките по ОПОС до всички заинтересовани страни, вкл. бенефициентите по програмата и широката общественост** чрез използването на подходящи комуникационни канали;
- **представяне на докладите от извършени оценки на ЕК чрез системата SF²**, вкл. и частта от техническите спецификации, описваща бюджета и методологията за оценка с оглед подпомагане на ЕК в обмена на добри практики и знание в областта на оценката;
- **предоставяне на резюме на констатациите от всички оценки на програмата на ЕК**, както и информация за последващите мерки във връзка с констатациите от оценките, в съответствие с изискванията на Регламент 1303/2013.

Важни фактори за осигуряване ефективното използване на резултатите от оценките, които са адресирани в т. 3.9, са осигуряването на качеството на оценките и правилното им планиране във времето, така че резултатите (и препоръките) да са налице в момента, когато те имат значение за вземането на решения по управлението и изпълнението на ОПОС 2014-2020 г.

Прилагането на гореописаните механизми ще гарантира, че **резултатите от оценката се използват за:**

- получаване на информация за ефективността и ефикасността на изпълнението на ОПОС 2014-2020 г., адекватността на механизмите за управление, идентифицираните проблеми и добри практики („*Какво работи и какво не?*“);
- получаване на информация и анализ на оказаното въздействие от изпълнението на ОПОС 2014-2020 г.;
- Навременно установяване на необходимостта от промени в ОПОС 2014-2020 г.;
- Осигуряване на надеждна информационна база за следващи оценки;
- Извличане на поуки за следващия програмен период;
- Развитие на административен капацитет в областта на оценката и насърчаване на дебата за качеството на програмите, изпълнявани с финансовата подкрепа на ЕСИФ и оценките им.

Съгласно чл. 54 от Регламент 1303/2013, всички оценки се правят обществено достояние. Целта на широкото разпространение на резултатите от оценките е да се осигури достъп до резултатите от оценките на всички заинтересовани страни, като това съществено ще повиши общия ефект от провеждането на оценките, ще подпомогне по-доброто разбиране на ОПОС 2014-2020 г., постигнатите резултати и въздействие, и популяризирането и обмена на добри практики при изпълнението на ОПОС 2014-2020 г. и др.

Широкото оповестяване на резултатите от оценките на ОПОС е гарантирано чрез залагане на необходимите дейности в рамките на процедурния ред по управление и координация на оценката в УО, съгласно действащите СУК от 16.03.2016 г. и Процедурния наръчник на ГД ОПОС. В рамките на процедурата е заложено задължение на отдел ККТП да обезпечи публикуването на резултатите от всяка извършена външна оценка на ОПОС на интернет страницата на ОПОС (<http://ope.moew.government.bg>).

За осигуряване на максимално широко оповестяване на резултатите от оценката УО ще гарантира разпространението на информацията от оценките сред широк кръг от потенциални потребители на информацията – от представители на институции, ангажирани с изпълнението на ЕСИФ 2014-2020 в България, през потенциални и реални бенефициенти по ОПОС 2014-2020 г. и представители на всички партньори и заинтересовани страни, включени в КН на ОПОС, до широката общественост. За целта УО предвижда използването на разнообразни канали за комуникация, съобразени с естеството на различните потребители на информацията.

Основни комуникационни канали за разпространение на информацията

- Разпространение на докладите за оценка по **поща или електронна поща**;
- **Интернет** - интернет-страницата на УО (<http://ope.moew.government.bg>), Единния информационен портал за структурните фондове на ЕС (www.eufunds.bg) и други подходящи страници, които бъдат идентифицирани текущо в хода на изпълнението на Плана за оценка;
- **Медии** – прессъобщения, публикации и бюлетини;
- **Семинари, тематични събития, работни срещи** и др. на национално и международно ниво;
- Публикуване на докладите от оценките на ОПОС в **системата SF²** на ЕК за целите на представянето им пред ЕК и обмена на опит в областта на оценката на европейско ниво.

Приложимостта на гореописаните комуникационни канали спрямо различните групи от потребители на информация за резултатите от оценките на ОПОС е описана за всеки комуникационен канал по-долу:

❖ **Изпращане на информация по електронна поща/ поща**

Информация с резултатите от докладите за оценка, планираните дейности за отразяване на препоръките от оценката и проследяването на изпълнението им ще бъде изпращана по поща и електронна поща до останалите отдели на УО, релевантни други звена в структурата на МОСВ, членовете на КН на ОПОС 2014-2020 г., членовете на Постоянната междуведомствена работна група за оценка на ЕСИФ 2014-2020 г., ЦКЗ и други представители на партньорите и заинтересованите страни на национално ниво.

❖ **Интернет**

За да се осигури максимална публичност след окончателното им одобрение от страна на УО докладите от оценката ще бъдат публикувани на интернет страницата на ОПОС 2014-2020 г. УО ще осигури подходящ начин за предоставяне на информация за предприетите дейности с оглед отразяване на препоръките от докладите за оценка на интернет страницата си, така че да осигури максимална прозрачност на оценката за широката общественост.

❖ **Събития**

След одобрението на докладите от оценките от УО, основните изводи и препоръки от оценките могат да бъдат представяни под формата на презентации по време на тематични събития, семинари, конференции и др. подходящи форуми на национално и международно ниво. Презентациите от своя страна ще бъдат достъпни за широката общественост на интернет страниците на организаторите на съответните събития.

❖ **Система SF² 2014 на ЕК**

В съответствие с европейските изисквания и препоръки всички доклади от оценките на ОПОС заедно с прилежащите части от техническите спецификации, описващи изискванията към оценката и планирания финансов ресурс за осъществяването ѝ, ще бъдат представени на ЕК чрез системата SFC и следва да послужат за обмяната на опит и добри практики в областта на оценката на европейско ниво.

3.8. ИНДИКАТИВЕН БЮДЖЕТ НА ОЦЕНКАТА НА ОПОС

Индикативният общ бюджет за изпълнение на Плана за оценка на ОПОС е 1 100 000 лева. Финансовият ресурс за провеждане на оценката на ОПОС се осигурява от Приоритетна ос 6 „Техническа помощ“, чрез която се подпомага ефективното изпълнение на ОПОС 2014-2020 г.

Съгласно новия подход и изисквания на ЕК към оценките през програмен период 2014-2020 г. като задължителна дейност по всяка оценка ще бъде заложено извършването на **проучвания за събиране на данни**, необходими, както за извършване на оценките, така и за изготвянето на годишните доклади по изпълнение на програмата.

В индикативния бюджет на всяка оценка са включени прогнозните разходи за:

- Извършване на съответната оценка;
- Извършване на проучвания и събиране на данни за нуждите на оценката и за изготвяне на годишните доклади по изпълнението на програмата;
- Други подкрепящи дейности, необходими за изготвянето на оценките и пряко свързани с тях (посещения на място, онлайн дейности и др.).

Индикативният бюджет за всяка планирана оценка е представен в табл. 1.

Табл. 1 Индикативен бюджет на оценката на ОПОС 2014-2020 г.

Планирани оценки		Бюджет (в лева)
1	Оценка на ефективността и ефикасността на изпълнението на приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“ на ОПОС 2014-2020 г.	100 000
2	Оценка на напредъка по изпълнението на приоритетни оси 1, 2, 3, 4 и 6 на ОПОС 2014-2020 г.	300 000
3	Оценка на въздействието на ОПОС 2014–2020 г. и на приноса на подкрепата от ЕСИФ за постигането на специфичните цели по всеки приоритет	600 000
4	Допълнителни ad hoc оценки	100 000
Обща стойност / без ДДС /		1 100 000

3.9. ИНДИКАТИВЕН ВРЕМЕВИ ГРАФИК ЗА ОЦЕНКА НА ОПОС

Индикативният времеви график на оценката на ОПОС 2014-2020 г., представен в Табл. 1, осигурява адекватно, логично и балансирано разпределение във времето на планираните оценки на ОПОС до приключване на програмния период. Графикът е съобразен с препоръките на Ръководството на ЕК за плановете за оценка, според които, оценката на въздействието следва да се планира обикновено към края на програмния период, за да бъдат налични очакваните резултати, но същевременно така, че заключенията им да бъдат полезни при вземане на управленски решения. Времето планиране на оценките отчита и необходимостта периода за провеждане на последната планирана оценка на ОПОС да бъде съобразено с изискването УО да представи на ЕК обобщаващ доклад за констатациите от всички оценки, извършени през програмния период най-късно до 31.12.2022 г.

Не на последно място индикативният времеви график на оценката на ОПОС е съобразен със спецификите в изпълнението на проекти по ОПОС 2014-2020 г. и необходимото време за получаване на резултати и реален ефект от изпълняваните интервенции.

В резултат на гореизложените препоръки на ЕК относно планирането на оценките и факта, че първите процедури по ОПОС 2014-2020 г. са обявени през късната есен на 2015 г., първите договори за предоставяне на безвъзмездна помощ (БФП) по програмата са сключени в ранната пролет на 2016 г. и обикновено са обвързани с продължителни срокове за изпълнение, УО не счита за обосновано залагането на оценка в периода 2017-2018 г., тъй като на този етап няма да са налице достатъчно мониторингови данни, които да позволят проследяването на ефективността и ефикасността на изпълнението на програмата. Ето защо УО планира провеждането на първите две оценки с фокус върху ефективността и ефикасността на изпълнението (специфичната оценка на изпълнението на приоритетна ос 5 и оценката на напредъка по всички останали оси на ОПОС 2014-2020 г.) да бъдат проведени през 2019 г. Резултатите от тях ще запазят с данни от оценката разширения Годишен доклад по изпълнението за 2019 г., съгласно изискванията на Регламент 1303/2013. УО планира провеждането на задължителната оценка на въздействието на ОПОС 2014-2020 г. по всички приоритетни оси да бъде извършено през 2022 г., като резултатите от оценката ще бъдат получени достатъчно рано, за да бъдат използвани заедно с резултатите от предходните оценки за изготвяне на обобщаващ доклад за констатациите от оценките, извършени през програмния период, който УО следва да представи на ЕК най-късно до 31.12.2022 г.

Предвид индикативния характер на настоящия график УО ще извършва регулярен преглед и актуализация на времето планиране на оценката на ОПОС 2014-2020 г., за да отчита

евентуални изменения в програмната среда и възникващи нови потребности в областта на оценката. Прегледът на Плана за оценка ще се осъществява от служителите в отдел ПП, ангажирани с оценката на ОПОС, веднъж годишно, преди пролетното заседание на КН на ОПОС. В рамките на прегледа експертите на отдел ПП ще използват актуална информация за развитието на програмата и препоръките от вече изпълнени оценки на ОПОС.

Евентуалните изменения в Плана за оценка (добавяне на нови оценки, сливане или отпадане на заложените оценки, изменения в тематичния обхват или актуализация на основните въпроси за оценка) се разработват от експертите на отдел ПП, ангажирани с оценката, одобряват се от ръководството на УО и подлежат на задължително одобрение от КН на ОПОС по предложение на Ръководителя на УО.

Табл. 2 Индикативен времеви график за изпълнение на Плана за оценка на ОПОС

Планирани оценки (вкл. процедура по възлагане)	Времеви период по години и тримесечия																											
	2016		2017				2018				2019				2020				2021				2022					
	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV		
Процедура по възлагане*								x	x	x																		
1 Оценка на ефективността и ефикасността на изпълнението на приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“ на ОПОС 2014-2020 г.														x	x													
2 Оценка на напредъка по изпълнението на приоритетни оси 1, 2, 3, 4 и 6 на ОПОС 2014-2020 г.														x	x	x												
3 Оценка на въздействието на ОПОС 2014 – 2020 г. и на приноса на подкрепата от ЕСИФ за постигането на специфичните цели по всеки приоритет																										x	x	x
4 Допълнителни <i>ad hoc</i> оценки**			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	

*За по-голяма прегледност на индикативния времеви график е отразен и индикативния период за подготовка и провеждане на процедурата за възлагане на оценката на ОПОС 2014-2020 г. на външен изпълнител чрез обществена поръчка по ЗОП за сключване на рамково споразумение за провеждане на всички планирани оценки, съгласно Плана за оценка на ОПОС през целия програмен период

**Допълнителните *ad hoc* оценки, които могат да се наложат при възникване на допълнителни нужди от оценка, не могат да бъдат фиксирани в настоящия времеви график. При възникване на необходимост от провеждане на такива *ad hoc* оценки, те ще бъдат възлагани при спазване на всички правила на ЗОП.

3.10. СТРАТЕГИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ОЦЕНКАТА НА ОПОС

УО е отговорен за гарантирането на качеството на оценителния процес. Установяването на ясна стратегия за осигуряване на качеството на оценката на ОПОС 2014-2020 г. е от съществено значение за получаване на стойностен и използваем краен продукт от всяка оценка.

С оглед осигуряването на високо качество на оценката УО ще организира планирането и провеждането на оценка на ОПОС през програмния период на базата на следните **стандарты за оценка:**

- обезпечаване на необходимия капацитет за оценка (достатъчен финансов и човешки ресурс);
- ясно определяне и разпределение на отговорностите в областта на оценката;
- добро планиране на процеса на оценка;
- осигуряване активно участие на партньорите и заинтересованите страни в процеса на оценка;
- навременност на оценките – резултатите от оценката да са налице тогава, когато те имат значение за вземането на управленски решения;
- осигуряване прозрачност на процеса на оценка;
- функционална независимост на оценителите;
- използване на утвърдени и подходящи методи за оценка;
- надеждност и достоверност на резултатите от оценката;
- осигуряване на широко оповестяване на резултатите от оценката;
- задължителни компоненти в структурата на доклада за оценка: резюме, цели на оценката, методология, източници на информация, основни въпроси на оценката, анализ и оценка на събраната информация, изводи и препоръки.

Гореописаните стандарти за оценка са задължителни и се прилагат от всички участници в процеса на оценка на ОПОС 2014-2020 г. съобразно тяхната роля и компетентност в рамките на дейностите по оценка на ОПОС. Те са съобразени с препоръките на ЕК, изложени в ръководствата и насоките за оценка на оперативните програми.

За да осигури качеството на оценката на ОПОС УО ще прилага **подходяща комбинация от вътрешни и външни мерки за контрол на качеството.**

❖ **Вътрешни мерки за контрол на качеството на оценката на ОПОС**

В СУК и Процедурния наръчник на ГД ОПОС са разписани всички **вътрешни мерки, използвани от УО, за осигуряване качеството на оценката:**

- **Мерки за ефективно планиране и дизайн на оценките** (в т.ч. разработване на качествени технически спецификации за провеждане на обществени поръчки за избор на външни независими оценители за провеждане на оценка);
- **Мерки за гарантиране на качеството на провежданите оценки и качеството на докладите за оценка;**
- Мерки за гарантиране на качеството на **системата за мониторинг и генерираните от нея данни.**

Експертите от отдел ПП, ангажирани с процеса на оценка, ще спазват стриктно процедурния ред за планиране и изпълнение на оценки на ОПОС, описан в Процедурния наръчник на ГД ОПОС и представен в т. 3.2.1 на настоящия документ. Експертите изпълняват задълженията си при спазване на европейските и национални нормативни изисквания към оценката, методическите ръководства и насоки на ЕК в областта на оценката и Закона за обществените поръчки по отношение организацията на самото възлагане на оценката на външен изпълнител.

При планирането на дизайна на бъдещите оценки и разработването на техническите спецификации за възлагане на оценка, експертите от отдел ПП съвместно с отдел ККТП, се ръководят от минималните изисквания към съдържанието на този вид документация, посочени в насоките на ЕК. Техническите спецификации ще съдържат като минимум следната информация: обща информация за ОПОС 2014-2020 г. и контекст; предназначение и целева аудитория на оценката; цел и обхват на оценката; основни въпроси на оценката; методология на оценката; график и очаквани резултати от оценката; изисквания към числеността и компетенциите на оценителния екип; условия по изпълнение на поръчката; прогнозен бюджет и условия за плащане; условия за изготвяне на оферта за оценката.

Друг важен момент в обезпечаването на качествено изпълнение на оценката е включването в условията на техническата спецификация на изискване към външните оценители да представят като резултати от изпълнението на договора за оценка встъпителен доклад, проект на доклад за оценка и окончателен доклад от оценката. При отчитане на комплексността на планираните оценки УО предвижда и възможността за залагане на изискване за представяне и на междинен доклад в разработваните технически

спецификации. Това ще увеличи възможностите на УО да осигурява ефективен и навременен контрол върху качеството на изпълняваната външна оценка.

Впоследствие в хода на изпълнение на възложените оценки техническите спецификации ще служат и като инструмент за последващ контрол на изпълнението от страна на външния оценител и за гарантиране на качеството на докладите за оценка.

Контролът върху качеството на провежданите оценки от външни изпълнители и предоставяните доклади от оценки се извършва съвместно от експертите по оценка на отдел ПП и отдел ККТП по установена процедура, съгласно Процедурния наръчник на ГД ОПОС.

За онагледяване на резултатите от осъществявания контрол по време на фазите на планиране, изпълнение и одобрение на резултатите от конкретни оценки е разработен специален контролен лист в Процедурния наръчник на ГД ОПОС, по който да се проследява и проверява изпълнението на оценките и съответствието на съдържанието и обхвата на докладите с всички изисквания на УО, на приложимото законодателство и насоките на ЕК в областта на оценката.

Мерките за осигуряване качеството по отношение процеса на събиране и обработка на мониторингови данни, които служат за обезпечаване на оценката, се реализират в 2 основни направления – обезпечаване качеството на компютъризираната система за мониторинг и установяване на ползотворно сътрудничество с НСИ.

Записването и съхранението на данни, отнасящи се до ОПОС 2014-2020 г., включително мониторингови данни, които са значими за правилното провеждане на оценка на ОПОС и обменът на информация с бенефициентите на програмата се извършва чрез Информационната система за управление и наблюдение за програмния период 2014-2020 г. (ИСУН 2020). ИСУН 2020 е изградена като централизирана база данни, инсталирана в Министерския съвет. ИСУН 2020 има модулна структура, която обхваща изпълнението, наблюдението, финансовото управление и контрола на оперативните програми. Тя събира финансова и статистическа информация за целите на финансовото управление и сертифицирането на разходите, както и за целите на мониторинга, оценката, одита и контрола. Системата позволява автоматично генериране на информацията, необходима за изготвянето на отчетите за изпълнението на оперативните програми, на информация по проекти за целите на одита и др. информация. В съответствие с изискванията на чл. 125 (2) букви „г“ и „д“ от Регламент 1303/2013, УО предприема необходимите мерки в ИСУН 2020, където е приложимо в компютъризирана форма да се събират, въвеждат и съхраняват в системата данни за всички операции, които се изпълняват по ОПОС 2014-2020 г. За целта е разработена „Процедура за администриране и управление на потребителските профили в

Информационната система за управление и наблюдение 2020“, част от Процедурния наръчник за ОПОС 2014-2020 г. В рамките на ГД ОПОС отдел „Мониторинг“ извършва дейностите, свързани с мониторинга и докладването по ОПОС 2014-2020 г., като следи за изпълнението на индикаторите на ниво проект, приоритетна ос и програма и извършва анализ и обобщава информацията за напредъка на ниво оперативна програма на годишна база. Въведените процедури за мониторинг гарантират качеството на поддържаната база данни с мониторингови данни за напредъка.

С оглед гарантиране на качествени данни за извършване на оценката на ОПОС, УО координира работата си и с НСИ, където е приложимо.

❖ **Външни мерки за контрол на качеството на оценката на ОПОС**

Външните мерки за контрол на качеството на оценките на ОПОС се реализират чрез осъществяване на контрол на няколко нива от страна на звена, външни за УО:

- отчетност и контрол на качеството на оценките в рамките на КН на ОПОС с участието на всички заинтересовани страни и партньори и използване на възможността КН на ОПОС да отправя препоръки към УО по отношение качеството на провежданите оценки и да проследява тяхното изпълнение;
- обсъждане, обмен на опит и добри практики в областта на оценката в рамките на Постоянната междуведомствена работна група за оценка на ЕСИФ 2014-2020;
- постоянен контакт с ЕК по въпросите на оценката.

4 | ИНДИКАТИВЕН СПИСЪК НА ПЛАНИРАНИТЕ ОЦЕНКИ

Настоящият раздел от Плана за оценка на ОПОС представя списък на планираните оценки на ОПОС 2014-2020 г.

С оглед комплексния характер на оценката през програмния период 2014-2020 г., изискващ извършването както на оценки на ефективността и ефикасността на изпълнението на програмите (implementation evaluation), така и на оценки на въздействието (impact evaluation), настоящият раздел съдържа и информация за методите за оценка, които УО определя като приложими за целите на провеждането на задължителната оценка на въздействието на ОПОС 2014-2020 г. Подбраните методи са представени в т. 4.1 и са напълно съобразени с препоръчаните методи в Насоките на ЕК за мониторинг и оценка през програмен период 2014-2020 г.

4.1. ОСНОВНИ МЕТОДИ ЗА ОЦЕНКА

Оценката на въздействието на ОПОС 2014-2020 г. следва да отговори едновременно на 2 ключови въпроса на оценката:

- *Има ли резултат от изпълнението на интервенциите въобще? Какво работи добре и какво не? (въпроси, характерни за контрафактологични оценки на въздействието);*
- *Защо интервенциите оказват въздействие и как се случва това? (въпроси, характерни за оценки на въздействието, базирани на теорията).*

С оглед необходимостта оценката на въздействието на ОПОС 2014-2020 г. да покрие и двата вида въпроси, УО ще изисква от външните независими оценители да използват **триангулация на методите за оценка на въздействието.**

При подхода на триангулация в рамките на оценката се използват минимум два метода за оценка с цел получаване на високо ниво на достоверност на изводите и заключенията. При триангулация на методите на оценка се използват максимално широк кръг от източници на количествена и качествена информация, които могат да бъдат анализирани и съпоставени едновременно, така че да се формират валидни заключения по всички въпроси на оценката. Необходимата информация се намира посредством разнообразни методи като количествени проучвания за набиране на първични количествени данни, използване на вторични статистически данни, фокус групи, дълбочинни интервюта и др.

За целите на триангулацията при оценката на въздействието на ОПОС 2014-2020 г. от външните независими оценители ще се изисква като минимум съчетаването на следните 2 метода на оценка при съобразяване със спецификата на ОПОС 2014-2020 г. и подпомаганите интервенции:

- **Контрафактологични методи на оценка на въздействието чрез подход „оценка на разлика в разликите“**

Този тип методи служат за изясняване на въпроса до каква степен полученият резултат се дължи на изпълнената интервенция. За целта обикновено методът се базира на сравнителното изследване на две групи (основна и контролна), които притежават сходни характеристики – напр. бенефициенти по дадена интервенция и контролна група от лица със сходни характеристики, които не са били обект на подпомагане. След това се сравняват данните за двете групи по даден показател. Чрез изчисление на разликата в разликите между двете групи се получава „чистият“ ефект от интервенцията. Методът дава резултати за въздействия, които са по-достоверни спрямо тези, получени само при сравнения между

две групи или между два периода. Този вид методи базират заключенията от оценката изцяло на количествени данни и затова са по-широко приложими при интервенции, които обхващат широк кръг бенефициенти и позволяват събирането на валидни данни на база извадка от сравнително голяма генерална съвкупност.

- **Методи на оценка, базирани на теорията**

Този тип методи се опират на т.нар. теория на промяната (theory of change) и имат за цел да определят дали интервенцията се е осъществила според планираното и е произвела очаквания ефект и въздействие. Те надграждат и обогатяват оценката на въздействието, като излизат извън предимно количественото измерване на „чистия“ ефект на интервенциите, характерно за контрафактологичните методи на оценка. Оценките, базирани на теорията, изграждат теоретични модели и целят навлизането в дълбочина на изпълняваните интервенции, така че да достигнат до отговора на въпросите *Защо?* и *Как?* изпълняваните интервенции въздействат на социално-икономическия живот. Резултатите от подобен тип оценки формират своеобразна история/разказ за въздействието на интервенцията, вместо да определят чрез количествени данни каква би била ситуацията, ако интервенцията не е била реализирана. Обикновено информацията за прилагане на тези методи се набира не само чрез количествени проучвания, но и чрез прилагането на разнообразни качествени методи – кабинетни проучвания, преглед на документи, дълбочинни интервюта и фокус групи, описание на индивидуални случаи (case studies) и др.

4.2. СПИСЪК НА ПЛАНИРАНИТЕ ОЦЕНКИ НА ОПОС 2014-2020 Г.

В съответствие с препоръките на ЕК в Ръководството за планове за оценки предложеният списък описва за всяка оценка следните параметри: 1/тема на оценката; 2/предмет и обосновка, в т.ч. цели, контекст, основен подход (оценка на ефективността и ефикасността на изпълнението / оценка на въздействието), основни въпроси на оценката; 3/ методи на оценка; 4/ необходими данни за прилагане на методите и подходите за обезпечаване на наличността им; 5/ продължителност и прогнозна начална дата; 6/ индикативен бюджет.

Темите, дейностите и графикът на планираните оценки са съобразени с:

- Изискванията и насоките на ЕК за оценка през програмен период 2014-2020 г., за изготвянето на годишните доклади за изпълнение, които трябва да бъдат представени през 2017, 2019 г. и за представяне на доклад, обобщаващ констатациите от оценките, извършени през програмния период и основните крайни продукти и резултати от оперативната програма до 31.12.2022 г.;

- Препоръките от Доклада за предварителната оценка на ОПОС 2014-2020 г.;
- Поуките и научените уроци от проведените оценки на ОПОС 2007-2013 г. (времеви ограничения при провеждане на обществените поръчки и приемане на продуктите на оценките, планиране на твърде голям брой текущи оценки).

При разработването на техническата спецификация за избор на изпълнител на оценката на ОПОС 2014-2020 г. основните въпроси за оценка по всяка от планираните оценки ще бъдат адаптирани и допълнително детайлизирани с оглед постигане целите на оценката.

4.2.1. Оценка на ефективността и ефикасността на изпълнението на приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“ на ОПОС 2014-2020 г.

Тема на оценката	Оценка на ефективността и ефикасността на изпълнението на приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“ на ОПОС 2014-2020 г.
<p>Предмет и обосновка на фокуса на оценката</p>	<p>Приоритетна ос 5 на ОПОС 2014-2020 г. очертава същностно нов приоритет в дизайна на ОПОС 2014-2020 г. Тя е насочена към намаляване замърсяването на атмосферния въздух чрез понижаване количествата на $ФПЧ_{10}$ /NOx (специфична цел на оста). Това е единствената приоритетна ос на ОПОС 2014-2020 г., за която е договорено определянето на базовата стойност и целевата стойност на показателите за резултат да бъде осъществено след одобрението на ОПОС до края на 2016 г., съгласно приет план за действие. Обявяването на първите процедури по ос 5 е планирано за третото/четвъртото тримесечие на 2016 г. С оглед на изложената специфика на оста и пилотното ѝ въвеждане в дизайна на програмата, УО предвижда извършването на специфична оценка, която да се фокусира изцяло върху установяването на ефективността и ефикасността на процеса по изпълнение на обявените процедури по ос 5 с оглед навременно набелязване на евентуални корективни действия за оптимизиране на процеса, както и да се проследи напредъкът в постигането на заложените цели по този приоритет към средата на 2019 г.</p> <p>Тип на оценката: оценка на изпълнението (implementation evaluation)</p>
<p>Основни въпроси на оценката</p>	<p>Оценката ще изследва, но няма да се ограничава, до следните основни въпроси на оценка:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Какъв е напредъкът в постигането на целите по приоритетна ос 5 на ОПОС 2014-2020 г. към средата на 2019 г.? Какво е изпълнението на ос 5 по отношение на финансовите данни, общите и специфичните индикатори за резултат и количествени целеви стойности? Какви са промените в стойностите на индикаторите за резултат и етапните цели към средата на 2019 г.? • Доколко стратегията по приоритетна ос 5 съответства на реалната ситуация в сектор „Въздух“? Необходима ли е промяна в стратегията и ако да, какви са основанията за това? Ефективни ли са съществуващите процедури и изпълняваните интервенции за постигане на поставените цели по ос 5? Съществуват ли критични фактори, които да оказват негативно влияние върху изпълнението и ефективността на интервенциите по ос 5? • В каква степен разработените процедури и правила за провеждане на процедурите по ос 5 са достатъчно ясни и опростени за потенциалните бенефициенти? Доколко ясни и подходящи са въведените критерии за оценка на проектни предложения? Има ли нужда от корективни действия в процедурите и реда за изпълнение на интервенциите по ос 5?

	<ul style="list-style-type: none"> • Какви са най-често допусканите грешки от кандидатите в процеса на кандидатстване и в процеса на изпълнение на одобрени проекти по ос 5? Кои са възможностите за оптимизиране на процедурите по кандидатстване, изпълнение и отчитане на проектите по ос 5? • Какви са качеството и ефективността на оценката на проектните предложения по процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ос 5? • Ефективна и функционална ли е системата за събиране на данни за индикаторите по ос 5 с оглед регулярното отчитане на напредъка в изпълнението? • Каква е ефикасността на изпълняваните интервенции по ос 5 към средата на 2019 г.? • Какво е нивото на изпълнение на финансовите инструменти по ос 5 към 2018 г. и адекватни ли са те спрямо потребностите в рамките на ос 5? Какви са основните трудности при използването на финансови инструменти? Препоръки за подобрения? • Какви са изводите и препоръките от прегледа на системата за предоставяне на БФП по ос 5? Как обявените процедури за предоставяне на БФП по ос 5 на ОПОС допринасят за постигане на целите на оста? Какво е съответствието на обявените процедури за предоставяне на БФП с постигането на целите на оста? Какви са изводите и препоръките за оптимизиране на насоките за кандидатстване, указанията към бенефициентите и др. документи, разработени от УО? • Какво е финансовото изпълнение по ос 5 на ОПОС? Каква е степента на усвояемост на средствата по ос 5 и какви са нуждите от подобрене на процеса на усвояване? Необходимо ли е прехвърляне на средства между отделните приоритетни оси/по години във връзка с прилагането на ос 5 и ако е наложително, какви са причините за това?
<p>Методи за оценка</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Оценката на изпълнението ще се реализира чрез съчетаването на следните изследователски методи: <ul style="list-style-type: none"> • Кабинетни проучвания за набиране и анализ на вторична информация; • Количествени проучвания за набиране на първични данни чрез анкети, вкл. онлайн анкети, сред заинтересовани страни (бенефициенти, потенциални бенефициенти и др.); • Качествени проучвания чрез фокус групи, експертни панели, дълбочинни интервюта с УО, др. институционални партньори, членове на КН на ОПОС, бенефициенти и др.; • Анализ разходи-ползи/ разходи-ефективност за целите на оценка на ефикасността на изпълнението на ос 5 на ОПОС 2014-2020 г.
<p>Източници на информация</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Информация за изпълнението на ос 5 на ОПОС 2014-2020 г., предоставена от УО/ МОСВ, в т.ч. данни за ос 5 от годишните доклади за изпълнението на програмата до 2018 г. включително и всички други релевантни

	<p>документи;</p> <ul style="list-style-type: none"> Информация от доклади за напредъка по одобрените проекти по ос 5 на ОПОС 2014-2020 г., подавани от бенефициентите; Данни от ИСУН 2020 за приоритетна ос 5 на ОПОС 2014-2020 г. Данни от НСИ и Евростат във връзка с качеството на атмосферния въздух на национално и европейско ниво; Първични данни от количествени и качествени проучвания.
Времеви обхват на оценката⁹	юни 2015 г. - юни 2019 г.
Продължителност	6 месеца
Индикативна начална дата	15.02.2019 г.
Прогнозен бюджет	100 000 лв.

4.2.2. Оценка на напредъка по изпълнението на приоритетни оси 1, 2, 3, 4 и 6 на ОПОС 2014-2020 г.

Тема на оценката	Оценка на напредъка по изпълнението на приоритетни оси 1, 2, 3, 4 и 6 на ОПОС 2014-2020 г.
Предмет и обосновка на фокуса на оценката	Предметът на оценката се фокусира върху осъществяването на цялостна оценка на напредъка в изпълнението на програмата по всички приоритетни оси, с изключение на ос 5 (обхваната от специфична оценка съгласно т. 4.2.1 на Плана за оценка). Оценката ще анализира и оцени периода от старта на програмата до средата на 2019 г., като ще изследва ефективността и ефикасността на интервенциите по ОПОС 2014-2020 г., съответствието на постигнатите междинни резултати от изпълнението по всички обхванати приоритетни оси с целите и приоритетите на програмата, ще извърши оценка на напредъка по постигане на очакваното въздействие, оценка на функционалността и адекватността на изградените системи за управление и контрол – програмиране, оценка на проектни предложения, финансово управление и контрол, мониторинг, оценка и отчитане/докладване, изпълнение на комуникационния план, прилагане на хоризонталните политики. Оценката следва да оцени и нивото на изпълнение на програмата, вкл. финансовото изпълнение и даде

⁹ За начало на времеви обхват на планираните оценки УО приема датата на официалното одобрение на ОПОС 2014-2020 г. от ЕК – 15.06.2015 г.

	<p>предложения/препоръки за подобряване на процедурите и системите на УО.</p> <p>Тип на оценката: оценка на изпълнението (implementation evaluation)</p>
<p>Основни въпроси на оценката</p>	<p>Оценката ще изследва, но няма да се ограничава, до следните основни въпроси на оценка:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Какъв е напредъкът в постигането на целите и приоритетите на програмата към средата на 2019 г.? Какво е изпълнението на програмата и на нейните приоритети по отношение на финансовите данни, общите и специфичните индикатори за резултат и количествени целеви стойности? Какви са промените в стойностите на индикаторите за резултат и етапните цели към края на 2018 г.? • Доколко стратегията на ОПОС 2014-2020 г. съответства на реалната ситуация в секторите, които програмата подпомага? Необходима ли е промяна в стратегията и ако да, какви са основанията за това? Ефективни ли са съществуващите приоритети и интервенции за изпълнение на поставените цели на ОПОС? Съществуват ли критични фактори, които да оказват негативно влияние върху изпълнението и ефективността на ОПОС? • Формите на подкрепа, прилагани по отделните приоритетни оси на ОПОС, релевантни ли са към конкретните нужди на подпомаганите сектори и бенефициенти? Специален фокус на оценката върху формите на подпомагане, прилагани по приоритетна ос 3, тяхната адекватност и ефективност? Извеждане на предложения за подобрене. • Кои са процедурите, към които има най-голям интерес от страна на потенциални бенефициенти? Има ли промени в нуждите на бенефициентите и какви са те? • Доколко ефективно функционират системите за управление и контрол на ОПОС 2014-2020 г.? • Какви са качеството и ефективността на оценката на проектните предложения по процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ? • Какви са най-често срещаните грешки при кандидатстване за отпускане на безвъзмездна помощ, както и при изпълнението на проектите? Какви са най-често срещаните рискови фактори за изпълнението по типове операции? • Ефективна и функционална ли е системата за събиране на данни за индикаторите на ОПОС с оглед регулярното отчитане на напредъка в изпълнението? • Каква е ефикасността на изпълняваните интервенции по ОПОС към средата на 2019 г.? • Какво е изпълнението на финансовите инструменти към 2018 г. и адекватни ли са те спрямо потребностите в рамките на отделните приоритетни оси на ОПОС 2014-2020 г.? Какви са основните трудности при използването на финансови инструменти? Препоръки за подобрения? • Какви са изводите и препоръките от прегледа на системата за предоставяне на БФП? Как обявените

	<p>процедури за предоставяне на БФП допринасят за постигане на целите на програмата? Какво е съответствието на обявените процедури за предоставяне на БФП с постигането на целите на програмата? Какви са изводите и препоръките за оптимизиране на насоките за кандидатстване, указанията към бенефициентите и др. документи, разработени от УО?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Какво е финансовото изпълнение на ОПОС към края на 2018 г.? Каква е степента на усвояемост на средствата по ОПОС и какви са нуждите от подобрене на процеса на усвояване? Необходимо ли е прехвърляне на средства между отделните приоритетни оси/по години и ако е наложително, какви са причините за това?
Методи за оценка	<ul style="list-style-type: none"> • Оценката на изпълнението ще се реализира чрез съчетаването на следните изследователски методи: <ul style="list-style-type: none"> • Кабинетни проучвания за набиране и анализ на вторична информация; • Количествени проучвания за набиране на първични данни чрез анкети, вкл. онлайн анкети, сред заинтересовани страни (бенефициенти, потенциални бенефициенти, контролни групи от субекти, необхванати от интервенциите по ОПОС за целите на контрафактологичната оценка и др.); • Качествени проучвания чрез фокус групи, експертни панели, дълбочинни интервюта с УО, др. институционални партньори, членове на КН на ОПОС, бенефициенти и др.; • Анализ разходи-ползи/ разходи-ефективност за целите на оценка на ефикасността на интервенциите по оси 1, 2, 3, 4 и 6 на ОПОС 2014-2020 г.
Източници на информация	<ul style="list-style-type: none"> • Информация за изпълнението на ОПОС 2014-2020 г., предоставена от УО, в т.ч. годишните доклади за изпълнението на програмата и всички други релевантни документи; • Информация от доклади за напредъка по одобрените проекти по оси 1, 2, 3, 4 и 6, представени от бенефициентите; • Данни от ИСУН 2020 за изпълнението на проекти по оси 1, 2, 3, 4 и 6 на ОПОС 2014-2020 г.; • Данни от НСИ и Евростат; • Първични данни от количествени и качествени проучвания.
Времеви обхват на оценката	юни 2015 г. – септември 2019 г.
Продължителност	6 месеца
Индикативна начална дата	15.02.2019 г.

Прогнозен бюджет	300 000 лв.
-------------------------	-------------

4.2.3. Оценка на въздействието на ОПОС 2014 – 2020 г. и на приноса на подкрепата от ЕСИФ за постигането на специфичните цели по всеки приоритет на програмата

Тема на оценката	Оценка на въздействието на ОПОС 2014-2020 г. и на приноса на подкрепата от ЕСИФ за постигането на специфичните цели по всеки приоритет
Предмет и обосновка на фокуса на оценката	<p>Оценката има за цел да установи приноса на ОПОС 2014-2020 г. за постигане на специфичните цели на всеки инвестиционен приоритет по всяка приоритетна ос на програмата, както и на въздействието на ОПОС като цяло за опазване и защита на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите. Оценката ще обхване всички приоритетни оси и ще се фокусира върху оценка на постигането на всички специфични цели на ОПОС:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Опазване и подобряване състоянието на водните ресурси; • Подобряване оценката на състоянието на водите; • Намаляване на количеството депонирани битови отпадъци; • Подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания от мрежата Натура 2000; • Повишаване защитата и готовността за адекватна реакция на населението при наводнения; • Повишаване защитата на населението от свлачищни процеси; • Намаляване замърсяването на атмосферния въздух чрез понижаване количествата на ФПЧ₁₀ /NOx; • Укрепване на административния капацитет на отговорните структури с цел ефективно и ефикасно изпълнение на дейностите, свързани с програмирането, управлението, наблюдението, оценката и контрола на ОПОС; • Повишаване на осведомеността сред широката общественост за програмата и за приноса на ЕСИФ и осигуряване на прозрачност и информация от практическо значение за всички идентифицирани целеви групи; • Укрепване капацитета на бенефициентите на ОПОС за успешно реализиране на проекти по програмата. <p>Тип оценка: оценка на въздействието</p>
Основни въпроси на оценката	<ul style="list-style-type: none"> • Каква е ефективността на интервенциите по ОПОС 2014-2020 г., разглеждана като съотношение между поставените цели и постигнатите резултати? Каква е разликата между очакваните и постигнатите реални

	<p>резултати? До каква степен са постигнати планираните стойности на индикаторите за резултат по ОПОС?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Каква е ефикасността на интервенциите по ОПОС 2014-2020 г., разглеждана като съотношение между вложените ресурси и постигнатите резултати? • Каква е устойчивостта на интервенциите по ОПОС 2014-2020 г., разглеждана като съотношение между идентифицираните нужди и постигнатите резултати? • Какъв е приносът на подкрепата от ЕСИФ за постигане на целите по всеки приоритет на ОПОС? До каква степен са постигнати целите, заложиени за всеки приоритет? Какви са причините за неизпълнение на целите, ако такова се идентифицира? Има ли външни фактори, които влияят върху изпълнението, кои са те и как влияят (положително/негативно)? Какви мерки са необходими за ограничаване на негативното влияние на външните фактори? Реалистични ли са били заложените цели? В случай, че не са били реалистични – какви е трябвало да бъдат целите (по-ниски или по-високи)? • Какво е въздействието от реализацията на ОПОС за опазване и защита на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите в България по всеки приоритет на програмата? • Какъв е приносът на подкрепата от ЕСИФ чрез ОПОС за постигане на целите на Стратегия Европа 2020, на СП и др. релевантни национални и европейски стратегически документи в областта на подобряването, опазването и възстановяването на околната среда? • Какъв е приносът на подкрепата от ЕСИФ чрез ОПОС за постигане на целите на хоризонталните принципи, които са адресирани в програмата - устойчиво развитие, равни възможности и недопускане на дискриминация, равенство между половете? • Какви са основните поуки от гледна точка на дизайна на интервенциите и внедрените системи за управление и контрол? Какви подобрения са необходими с оглед подобряване процеса на изпълнение на ОПОС и олекотяване на административната тежест за бенефициентите? • Какво е въздействието от изпълнението на финансовите инструменти по ОПОС 2014-2020 г.? Какви са външните фактори, които влияят върху изпълнението на финансовите инструменти по ОПОС 2014-2020 г., какво е влиянието (положително/негативно) и в каква степен? • Кои са идентифицираните непланирани ефекти (положителни и отрицателни) от интервенциите на ОПОС? Какъв е постигнатият интегриран нетен ефект от изпълнението на ОПОС 2014-2020 г.? • Кои са примерите за добри и лоши практики, които могат да бъдат изведени в резултат от изпълнението на ОПОС 2014-2020 г.? Кои са успешните проекти, реализирани с финансовата подкрепа на ОПОС 2014-2020 г.? • Препоръки за следващия програмен период.
<p>Методи за оценка</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Подход на триангулация чрез съчетаване на минимум следните методи за оценка на въздействието:

	<ul style="list-style-type: none"> • Оценка, базирана на теорията; • Kontraфактологична оценка чрез използването на контролни групи (само където е приложимо съобразно спецификите на интервенциите по ОПОС 2014-2020 г.). • Методи за набиране на информация за целите на оценката: <ul style="list-style-type: none"> • Кабинетни проучвания за набиране и анализ на вторична информация; • Количествени проучвания за набиране на първични данни чрез анкети, вкл. онлайн анкети, сред заинтересовани страни (бенефициенти, потенциални бенефициенти, контролни групи от субекти, необхванати от интервенциите по ОПОС за целите на контрафактологичната оценка и др.); • Качествени проучвания чрез фокус групи, експертни панели, дълбочинни интервюта с УО, др. институционални партньори, членове на КН на ОПОС, бенефициенти и др.; • Проучвания на конкретни случаи (case studies); • Посещения на място на изпълнение на проекти; • Анализ разходи-ползи/ разходи-ефективност за целите на оценка на ефикасността на ОПОС 2014-2020 г.
Източници на информация	<ul style="list-style-type: none"> • Информация за изпълнението на ОПОС 2014-2020 г., предоставени от УО, в т.ч. годишните доклади за изпълнението на програмата и всички други релевантни документи; • Информация от техническите доклади за изпълнението на отделните проекти, изготвени от бенефициентите на ОПОС; • Данни от ИСУН 2020; • Данни от НСИ и Евростат; • Първични данни от количествени и качествени проучвания.
Времеви обхват на оценката	юни 2015 г. – 2020 г.
Продължителност	8 месеца
Индикативна начална дата	10.01.2022 г.
Прогнозен бюджет	600 000 лв.